

ABORTUA KODE PENALETIK ATERATZEKO
eta EMAKUMEEN ERABAKITZEKO
ESKURIDEA BERMATUKO
DUEN LEGE BATEN ALDE

KALAPUTXI

MUTRIKUKO HERRI-ALDIZKARIA 2014ko otsaila 136. zenb.

**santa eskea
argazkitan**

- San Balendin, Eros eta zaurgarritasunaren jokoa
- "Erositxako" arkumia eta "erregalatutako" letxugak
- Zelaieta errota

XABIER
Beristain
mikrobiologo eta parasitologoa

**mutrikuko
arte
lagunak**

**carmen
sola**

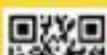
"Egiten dudana guztia
bizi egiten dut
eta salatzeko naiz
nire pastoa
inguruan kutsatzen"

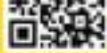
**ATE
IREKIAK:
MARTXOAREN
22AN**

lea artibai
ikastetxea
Etorkizuna erakiz

www.learitik.com

info@learitik.com

94 616 9002

Guk!
Lea Artibai!

#gukleaartibai

Esku egokienak ditugu zu babesteko

FISIOTERAPIA

Gimnasia Hipopresiboa, Osteopatia, Erditzerako Prestaketa
Jaio berrientzako masajeak, Kinesiotaping, Indiba

apain

Fisioterapeuta Kolegiatuak:

- Elder Telletxea, 1.045 zbk.

- Nerea Lariz, 638 zbk.

Domingo Ibaibarriaga, 3 behe - 20830 Mutribu - 943 60 42 29 - apain@apain.net

aurkibidia

Informaziua	4
Zeuk esan	5
Puri-purixan	6
Bi hitzetan	8
Lan giruan	10
Karenka	12
Lapazorrikeixak	14
Historixa	15
Kultura	16
Bertsuak	18
Hezkuntza	19
Zorion agurrak	20
Argazki zaharra	21
Agenda	22

Kalaputxi ez du bere gain hartzen aldizkarian adierazitako esanen-iritzien erantzunkizunik.

Argitaratzailea
Karenka komunikazio elkarte
Barrenkale, 12 behea - 20830 Mutriku.

Telefonoa
635 748 393

e-maila
kalaputxi@topagunea.com
kalaputxi2001@gmail.com

Bloga
kalaputxi.blogspot.com

Laguntzailea
Mutrikuko Udala
Kolaboratzaileak

Iñigo Andonegi, Josu Larrañaga,
Javi Castro, IXA sexualitate eskola.

Tirada
2.200 ale

Lege Gordailua
SS-787/01

ISSN
1579-4792

Inprimategia
EUSKALINPRI. Deba
Banaketa
Kalaputxi

Gipuzkoako Foru
Aldundia

Mutrikuko Udaleko
Kultura eta Euskara

iritzixa

MEMORIA..

Kalaputxiko lerro hauek irakurtzerakoan batek baino gehiagok gogoan izango du aurtengo Santeskea. Eguraldiak asko lagundu ez arren gogotik atera zen jendea urteroko ohiturari uko egin gabe. Gogora etorri zait emakumeok parte hartzeko aukerarik ez genuen garaia. Zorionez, denborak aurrera egin ahala urak bere onera etorri eta gizonezko zein emakumeak batera ateratzen gara. Urte batzuk ere izan dira emakumezkoen kopuruak gizonena gainditu duela. Azken urteetan gazteen erreleboa ere badatorrela dirudi eta animo!

Guzti honek gogora ekarri dit duela urte batzuk Roman "Okelar" handiarekin izandako elkarrizketa. Baserriko sukalde epelean Roman, honen arreba eta Laxaro Astigararekin izandako berriketaldi etsegina. Hamalau urterekin hasi zela zioen Romanek eta hasieran, ikasitako koplak baziren ere, urteak pasa ahala bere burutik ateratakoak hartu zuten pisua. Goizean sasoiz atera eta hurrengo egunerarte irauten zuen hauen jarduna. Gizonezkoz osatutako taldeak eta oinez ibiltzen ziren baserriz-baserri. Baserri giroko ohitura izanik, baserri askotan ere ba omen ziren koplak dotoreak botatzen zituztenak. Dirurik ez zuten jasotzen, puskak baizik; arrautzak, olestak, txorizuak... baserri bakoitzaren borondatearen eta ahalmenaren arabera. Hasiera batean kuadrilaren artean banatzen omen zituzten jasotakoa. Baina beranduago denek elkarrekin jatea erabaki eta domeka arratsalderen batean biltzen ziren bildutakoak jateko. Ziur naiz ez zela bertsorik faltako.

Urteekin batera gauzak aldatzen joan dira. Gaur emakumeok ere badugu gure lekua. Kaletarrak gara baserrietara hurbiltzen garenak. Oinez egiten ditugun metroak autotik etxe atarirainokoak dira. Eta gau-erdirako bukatuta. Baserri bakoitzean esku zabalik hartzen gaituzte eta bada beti ahora eramateko zerbait: txorizo, tortila, txakolin, kafe, Sanblas.... Behar baino gehiago beti.

Lerro hauen bidez nire esker ona adierazi nahi nieke urteak joan eta urteak etorri honetan jardun zuten eta diharduten guztiei. Aurtengoa joan da eta datorren urtean ere animatu nahiko nituzke esperientzia probatu dutenak eta oraindik ezagutzen ez dutenak. Santeskea behin ezagututa zaila da uztea, adizioa sortzen duela esango nuke.

Auro Ansorregi

telefonoak

Medikuak, anbulantziak, botikak

Larrialdiak	943 46 11 11
Anbulatorioa	943 60 43 00
DYA zentrala	943 46 46 22
Mendaroko ospitala	943 03 28 00

Zaintzako botikak:

Otxagabia (Mutriku).....	943 19 50 26 / 689 58 57 59
Apraiz (Mutriku).....	943 60 32 50 / 630 05 50 97
Zalduegi (Deba)	669 26 22 01
Burgoa (Deba)	667 33 88 90
Etxeberria (Elgoibar).....	943 74 01 40
Garitaonaindia (Elgoibar).....	943 74 11 77
Yudego (Elgoibar).....	943 74 12 93
Barrenetxea-Etxeberria (Elgoibar)	943 74 12 77

Udala, zerbitzuak...

Udaletxea	943 60 32 44
Udaltzaingoa	943 60 70 48
.....	679 16 25 00
Gizarte Ongizatea	943 19 50 81
Zaharren Egoitza	943 60 38 71
Turismo bulegoa	943 60 33 78
Bake Epaitegia.....	943 60 70 49
Alde Zaharra eraberritzeko zerbitzua	943 60 34 18
Kiroldegia	943 60 31 75
Liburutegia	943 60 41 82
Miruaiz Frontoia	943 60 41 91
Ur partzuergoa	902 30 22 22
Zakarrak eta traste zaharrak.....	943 70 07 99
Anai Arte	943 60 34 10

Irakaskuntza

Goizeko Izarra ikastola	943 60 36 75
San Miguel ikastetxea.....	943 60 31 95
Mutrikuko Institutua	943 60 35 45
Udal euskaltegia	943 60 30 94
Musika eskola	943 60 37 80
Haur eskola publikoa	943 60 41 19

Garraio zerbitzuak

Ansola Taxia	638 672 383
Anton Taxia	666 221 999
Xabi Taxia	656 289 026
Pesa autobusak	902 10 12 10
Eusko Trenbideak	902 54 32 10
Loiuko aireportua	905 50 50 05

Bestelakoak

Iberdrola	901 20 20 20
Kofradia	943 60 32 00
Posta zerbitzua	943 60 30 44
Gasolindegia	943 60 32 10

ordutegiak

Autobusak

MUTRIKUTIK → DONOSTIARA

Astegunak	7:00 / 10:00 / 13:30 / 19:30
Zapatuak	10:00 / 16:30
Jai egunak	10:00 / 19:30

DONOSTIATIK → MUTRIKURA

Astegunak	8:00 / 11:30 / 14:30 / 20:30
Zapatuak	11:30 / 19:30
Jai egunak	11:30 / 20:30

MUTRIKUTIK → BILBORA

ASTEGUNETAN GOIKO ERROTONDATIK

06:25 / 07:25 / 15:25

BILBOTIK → MUTRIKURA

14:10 / 18:10 / 20:10

MUTRIKUTIK → DEBA - MALLABIA

Astegunetan: 7:15etik 21:15era orduro.

Jai egunetan: 8:15etik 21:15era orduro.

MUTRIKUTIK → ONDARROARA

Astegunetan: 6:55etik 20:55era, orduro.

Jai egunetan: 7:55etik 20:55era orduro.

Trenak

Orduro ateratzen dira adierazitako ordu tartean.

DEBA → DONOSTIA → DEBA

Debatik	6:44 – 7:44 - ... - 21:44
Donostiatik	5:47 – 6:47 - ... - 20:47
Jai egunetan	8:44etan lehenengoa.

DEBA → BILBO → DEBA

Debatik	6:43 – 7:43 - ... - 20:43
Bilbotik	6:00 – 7:00 - ... - 20:00
Jai egunetan	8:43etan lehenengoa.

DEBA → EIBAR → DEBA

Debatik	6:43 - 7:43 - ... - 21:43
Jai egunetan,	8:43etan hasiko da
Eibartik	6:13 - 7:13 - ... - 21:13
Jai egunetan,	8:13etan hasiko da

MUTRIKUKO GAZTE ASANBLADA PENTSAKOR

Kaixo lagun!

Testu labur honen bidez jakinaren gainian nahi dizuegu jarri herritar danoi, oandala hilabete batzutatik hona gazte asanbladan barne hausnarketa baten murgilduta gozela, eta horren ondorioxoz denboralditxo baten ezteu ekintzaik antolatuko herrira begira. Baina hala ere, ez ahaztu gaztetxeko atiak zabalik jarraitzen deuela. Besteik gabe, laster izango dezue berriz ere gure berri!

Eskerrik asko.

AURRERA TXANTXANGORRIKIN!

Dakizuen bezala, gaztelekua, ludoteka eta haur liburutegia urtarrilean itxita egon dira proiektu desberdinen lehiaketa dela eta. Hala ere, pozik hartu dugu notizia, izan ere, datozen urteetan gure zerbitzuak zuei eskaintzeko aukera izango dugu.

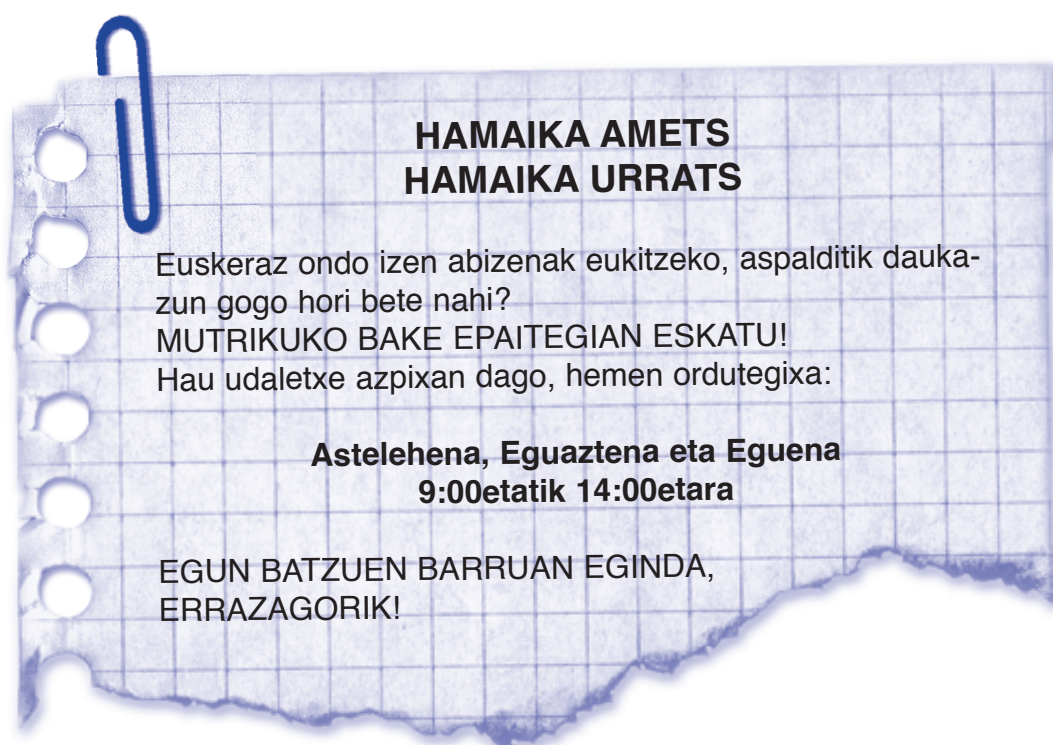
Otsailaren 10ean zabalduko dugu eta aurretik izandako ordutegi berdinekin jarraituko dugu.

Besterik gabe espero dugu, orain arte bezala gure zerbitzuez gozatzea eta ahalik eta etekin handiena ateratzen jarraitzea.

Animatu, esku zabalik hartuko zaituztegu eta!

Mutrikuko Gazte Asanblada

Txantxangorri aisialdi taldea

**HAMAICA AMETS
HAMAICA URRATS**

Euskeraz ondo izen abizenak eukitzeko, aspalditik daukazu gogo hori bete nahi?

MUTRIKUKO BAKE EPAITEGIAN ESKATU!

Hau udaletxe azpitan dago, hemen ordutegixa:

**Astlehena, Eguaztena eta Eguena
9:00etatik 14:00etara**

**EGUN BATZUEN BARRUAN EGINDA,
ERRAZAGORIK!**

MUTRIKUKO TANATORIOA

Ntra. Sra.
de Begoña
EHORZKETA

Iriagirre z/g

Tel.: 646 351 352 - 943 60 47 78
943 20 10 95 (24 ordu)

Camping

Galdona

JATETXE ETA ERRETEGIA
Galdona Baserria

Tel. 943 60 35 09 MUTRIKU

RAIKETAK S.L.

SAGARMIÑA

Hondartza 3-4, behea
31 postakutxa
20820 DEBA
Tel. eta faxa: 943 192 249
Mob. 629 639 685
629 641 940
sagarmina@sagarmina.com
www.sagarmina.com

Abortua kode penaletik ateratzeko eta emakumeen erabakitze eskubidea bermatuko duen lege baten alde

EMA, Emakumeak Mutrikun Abian. Aborto lege berriaz hitz egiteko, emakume batzuk hasi gara batzen eta gure ustez Lege Berriaren arabera, 1985ko eredua baino atzeragoko egoerara itzuliko ginatke eta hori zuzen zuzeneko eraso da emakumeen eskubideen kontra.

ARRAZOIA

Oso urrun dago emakume gehienok burukatzen dugun helburuetatik, hau da: Abortu askea, legala, ziurra eta doakoa. Politiken eta gizartearen ardura nagusia, hau izan beharko luke: zergatik sortzen diren haurdunaldi ez desiratuak.

AZKEN URTEETAKO HISTORIA

1976an, Basaurin aborto delituagatik atxilotuak izan ziren 11 emakumeren kasua oso ezaguna izan zen, eta 1983an absolbituak izan ziren.

1978. Antisorgailuak onartu ziren. Familia Plangintzak egiteko Moduloak antolatu ziren.

1985. Abortoaren despenalizazio partzialaren legea. Harrez gero ere izan dira arazoak, adibidez, hiru medikuren aurkako epaiketa 1989-90ean, etabar.

2010. HBE-IVE Legea "Haurdunaldia Borondatez Ete-teko Legea" 2010ean onartu zen. Horren arabera 14 asteren barruan haurdunaldia etetzea baimenduta dago. Hiru baldintzen arabera 22. astera arte. Adin txikikoek ez dute gurasoen baimena behar (sexu heziketa + prebentzioa).

2013. Gallardonoren Erreformaren proposamena Justizia Ministeriotik datorren Lege Ideologikoa da. Erabakitze eskubidea ukatzen du. Fetoaren malformazioaren baldintza ezabatzen du. Adin txikikoek baimena beharko dute.

LEGE BERRIARI EZ ESATEN DIOGU OZEN, ARGI ETA GARBI

HBE Legea (Haurdunaldia Borondatez Ete-tea) defendatzen dugu. Ikusten dugulako osasungintzako beste prestazio bat bezala eta ospitale publikoko sarean eta edozein lurraldetan eman beharrekoa. Emakumeen Giza Eskubideen markoa babesteaz gain Osasun Eskubide Unibertsalaren markoa ere babesten ari gara, interdependentzian dagoelako Bizitza Eskubidearekin. Gainera jasota dago OME (OMS) mundu mailako osasun erakundean, non honek dio: osasunaren kontzeptu integralak hiru diimentsio dauzkala: Fisikoa, Burukoa zein Emozionala eta Soziala.

Eskubide Sexualak eta ugalketakoak: bikoteek zein norbanakoek libre eta arduraz erabakitze eskubidea dutelako, hauei dagokie zenbat seme-alaba izan nahi dituzten. Hau lortzeko beharrezko duten informazioa izan eta ondorioz erabakitze eskubidea bermatu behar zaie inolako diskriminazio, koakzio edo bortxake-

riarik gabe; eskubidea baita sexualitateari dagozkion gaiak kontrolatzea ere.

MITOAK DESMITIFIKATZEN

- Haurdunaldia etetzea eskatu zuten %95ak ez zuten haurdun gelditu nahi.
- Hamalagarren astea baino lehen eskatu dute %97,7ak. %54ak berriz, 7 aste baino lehen.
- 18-30 urteko adin tartekoak dira %60.
- Adin txikikoek %87en gurasoak jakitun dira.
- Etorkinak %34a dira.

Ondorio batzuk atera ditzakegu: Emakumearen nahi izatea dela nagusi. Haurdunek oso arduratsu jokatzeko dutela oso goiz erabakiz. Adin txikikoak ohiko egoeretan gurasoei batera jokatzeko dutela. Faktore sozio-ekonomikoak oso kontutan hartzekoak direla, hauek gehien gazte eta etorkinei eragiten diela.

ERAGOZPENAK

Giza eskubideetan oinarrituta ez dagoen legedia da. Eta emakume/gizonezkoen arteko ezberdintasunak sortzeaz gain emakumeen artekoak ere handitzen ditu: jatorria, maila soziala...

Herritarren iritzia jakin nahian galdera hauek egin ditugu eta ondorengoak izan dira erantzunak:

• **Ezagutzen duzu Abortoaren Lege proposamen berria?**

• **Zer iruditzen zaizu?**

• **Zerbait egin behar dela uste duzu?**

ITZIAR EGURBIDE ARRIETA

"Badakit emakumeon eskubide bezela ez dagoela onartuta, baina, gitxienaz, errekonozitzen zan abortatzeko motibuak eduki geinkela... onarpena gitxienez bagendukan.

Orain, biolazietan eta beste kasu gitxitan onartzen da abortatzea, beraz urte batzuk atzera goaz. Berriro lehengo egoerara eraman nahi gaituzte. Abortatzen duenari delitua egingo balu bezela juzgatuta eta horrekin ez nago ados.

Honen aurrean zeoze egin behar dela? Ba... bai! Gitxienez... protestau!"

JULEN RUIZ ULACIA

Zertxobait ezagutzen dut bai, eta esan beharra daukat ez nagoela batere ados. Egia da bai, jaioko den ume horrek bizitzeko eskubide osoa duela, baina zein prezio-tan? Behar den neurriak hartzea ezinbestekoa da, hala ere, haurdunaldi kasuan, egokiena, emakumeak berak erabaki propioa hartzeko aukera izatea dela deritzot.

Lege proposamen honekin badirudi urteak atzera goazela, adierazpen askatasuna gero eta mugatuago daukagula. Honen aurrean hainbat mugimendu, manifestazio... ikusi dira, eta ez zaie behar bezain beste garrantzirik ematen, ez dakit nik askotarako balio izan duten. Beste zerbait pentsatu beharko da, ez dakit zer, baina hau aldatu beharra dago.

M.JOSE ANDONEGI EGURBIDE

Gaia delikatua da. Orain inposatu nahi diguten lege honen aurka nago, gutxienez legea lehen bezala utzi dezatela. Ez nago aborto librearen alde ere, hau ulertu beharra dago, esan nahi dudana da, emakumeak bere egoera eta kontzientziaren arabera, erabakitzen badu abortatzea, egin dezala kondizio onean, osasun zerbitzuen laguntzaz eta inguruko babesarekin, erabakia errespetatuz.

Badakigu zerbait lortu nahi baldin bada, borrokatu eta gizarte mugimenduetan parte hartzetik etorriko dela, gaur egun ez dago beste biderik. Ni neu adinean aurrera nijoan heinean horrelako mugimenduetatik urrutiratu ta nago.

JABITXU LARRAÑAGA ARKOTXA

Informatibo eta egunkarietatik jakin det legiaren berri. Atzerakizun haundia iruditzen zait, emakumiak bere askatasuna behar duelako bere buruarekin erabakia hartzeko momentuan. Atzerapausorik ezin da eman. Lehengo erara edo... zerbait gehiago lortzera!

Nik bizi/ikusi izan ditut arazoak hurretik, eta erabakitze-ko eskubidea behar dela argi daukat.

MALEN ALDALUR AZPILLAGA

Bai gaixan inguruan nahikua informatu naiz, hedabide danak eman dixuen garrantzizagaitxik eta emakume izanda lege proposamen horrek neregan daukan eraginagaitxik.

Funtsian legia lotsagarria iruditzen zait, 1985ian gure guraso eta aiton-amona danak lortu zutena deuseztu eta lege atzerakoi hau onartzia onartezina da, baina datoren tokitxik ikusitxa, gehixe ez nau harritxu.

Honen aurrian gure aukera eta erreminta bakarra mobilizatzia da. Presiua egin eta emakumionak diran eskubiak defenditxu. Guk ez badegu egiten beste inork ez deu egingo eta.

MIKEL IÑARRAIRAEGI

Azken aldian komunikabidietan nahiko entzun det, normala dan bezela. Gizartia benetan ikutzen dion kontu bat da ta.

Abortua neretzat eskubide bat izan beharko litzateke mundu guztixantzat. Edozer ezbehartatuta ere; pre-serbatibuak apurtu edo pastilla antikonzeptibuak ere ez dia %100 fidagarriak. Famili batek ezin badu aurrera egin ume batekin, hor abortatzia beharrezkoa ikusten det.

Mobilizatzia, jendiai kontzientziatzia eta holako arazuan aurrian gogor ekitxia garrantzizkoa ikusten det.

NEREA BERGARA FLORES

Bai ezagutzen det. Komunikabidietan entzun det, irakurri det, hizketan ere egin det lagunekin eta jendearekin... Ta eztabaidatu det pixkatxo bat, bai.

Nik pentsatzen det bakoitza aske izan behar dela nahi duena egiteko. Abortatzera dijuan pertsonak ez du pentsatzen txupatxus bat erostera dijuan bezela... Ondo pentsatutako erabakixak dira ta... bakoitza aske izan dadila bere erabakixakin.

Pentsatzen det jendia gehiago informatu beharko litzatekela. Informaziua orokorrian: gaztiantzat, nagusixantzat, danontzako.

Zerbait egin beharko litzateke. Iruditzen zait talde feministentzat lagatzen dela mota honetako erantzunak emateko arduria ta Euskal Herri mailan erantzun bat eman beharko litzatekela pentsatzen det.

ANE ARREITUNANDIA ELORDI

Bai, badakit geroz eta muga gehiago jarri nahi dituztela, eta berez gizartian aurrera joan beharko ginateken arren atzera goaz, aspekto askotan. Gutxienez, lehengo legia mantendu beharko litzateke ta gainera konponketa batzuk eginda. Esaterako, planteatzekua da famili ereduak aldatzen dijuazen heinian hortara egokitzea legiak ere, eta hortaz, jaixotzeke baina oraindik pertsona ez den hori ere kontuan izan eiharko litzateke, beti ere lehenengo emakumiaren nahixa jarritz aurretik.

Honen aurrian, informatuta egon beharko ginateke.

Asko gustatuko litzaguke helburu honekin bat datozen emakumiekin harremanetan jartzea. Horretarako hemen gure kontaktuak:

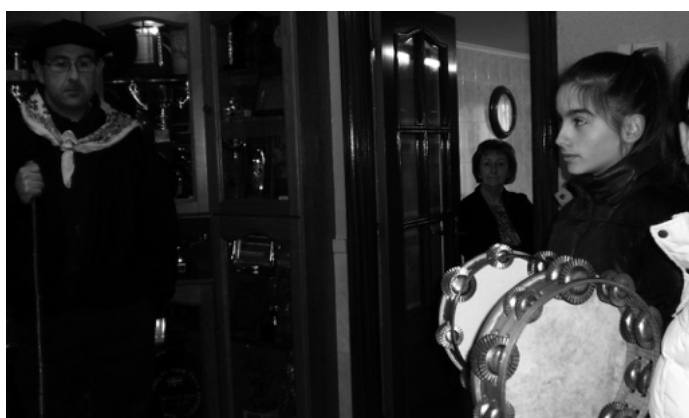
Emaila: emakumiakmutrikunabian@gmail.com

Facebooka: [Emakumiak Mutrikun Abian](#)

SANTA ESKEA 2014

Kalaputxiren alde, beraien eztarri sanoak aproban jarri eta gogoz kantatu zutenei. Eskerrik asko Mutrikuko Bertso Eskolari eta aurtengo Sta Eskean parte hartu duten guztiei.

CARMEN SOLA

“Egiten dudan guztia bizi egiten dut eta saiatzen naiz nire pasioa inguruan kutsatzen”

Hiru urte eta erdi dira Zaragozako Tauste herri-
tik Mutrikurako bidea egin zuela. Eta ordutik
hona herria eta herritarrak ezagutzeaz gain bere
zaletasunei heldu die, horietako bat telare edo
ehungintza. Tailer txiki bat du Atxukalen eta
bertara hurbildu gara. Hasiberria dela esan
arren asko dira ehunean egin dituen lanak. Hitz
errazekoa izanik, gustura aritu gara berarekin.

Nola ekin zenion ehungintzari?

Honekin hastea erabaki nuenean ikusi nuen etxea oso txikia zela hemen ditudan ehungailuak eta tramankuluak edukitzeko eta lokal baten bila hasi nintzen. Nire eskulanetarako zaletasuna betikoa izan da. Nire amak gaztetatik erakutsi zidan orratzekin lanean, josten, brodatzen... Orduko ama askok bezala ez zen arraroa neskak honetara bideratzea, aspaldiko kontuak dira bai. Eta egia esango badi-
zut, beti gustatu izan zait jostea, brodatzea eta antzeko lanak egitea.

Baina bizitzak beste bideetatik eramaten zaitu eta nik ere hala egin nuen. Mutrikura etorri nintzenean nire denbora zerbaitetan sartu behar nuela erabaki eta honetara zuzendu nituen nire urratsak, eta bide batez galdutako lanbide batzuk berpiztu nahiko nituzke nire tailerrean.

Eta zeintzuk izan dira emandako pausoak?

Lasturko Goikola baserriko Karmen ezagutu nuen, honek Arroako Mia finlandiarrarengana bideratu ninduen. Nik uste dut bera izan zela hau guztiaren sortzailea. Hurrengo urratsa Huescako Triste herrian egin nuen ikastaroa izan zen. Gerriko ehungailu txiki bat baneukan eta lau pedaletako beste handia utzi zidatenean ikusi nuen leku handiago bat beharra nuela eta Atxukaleko tailerra izan zen irtenbidea. Bastidoreekin tapiz bat edo beste egin ondoren pedaledunarekin hasi nintzen.

Zein materiale mota erabiltzen duzu?

Gai ezberdinak; Nahasketarik gabeko artile purua adibidez... Une honetan honelako gaiekin nahi dut lan egin. Eta gainera ikutzerakoan nabaritu egiten da. Artileaz gain lihoa eta kotoiarekin ere aritzen naiz. Artile latxarekin ere lan egiten dut. Latxa oso gogorra da, azkurea ematen du, alfonbrak eta tapi-
zak egiteko erabiltzen dut batez ere. Batzuetan soberan gelditzen bazait, mantaren bat edo egin izan dut. eskuz ikututa latza da baina ohe gainean ipintzeko ezin hobe, berotasun handia ematen duelako eta era berean polita iruditzen zait.

Lan honek pazientzia handia eskatuko du, ezta?

Bai dudarik gabe. Zailena prozesua martxan jartzea izaten da, hau da hariak ordenan jartzea. Ehuntzea bera, oso erraza da. Ehungailuaren aurrean eseri, erlaxartu eta eman pedalei. Ezin

ARRIETA
AUTOZERBITZUA

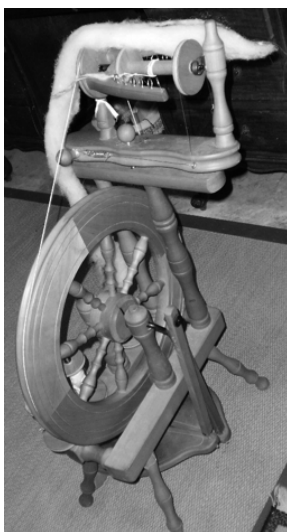
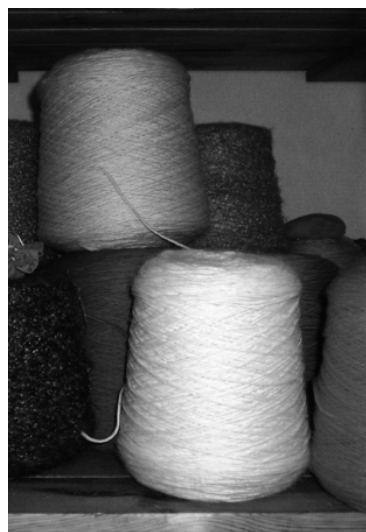
Aliprox

J.M. Altzibar etorbidea · 943 60 31 01

BERISTAIN

DENDA LURRINDEGIA ESTANKOA

Barrenkale, z/g
943 60 35 44

duzu beste ezertan pentsatu, arreta hor izan behar duzu, pedalen ordena jarraitu behar duzu eta horretan bakarrik egon.

Bakarrik aritzen zara honetan?

Tailerrean bakarrik aritu arren talde bat gara, denak emakumeak. Lasturko Karmen eta Arroako Miaz gain, Eibar, Zumaia, Nafarroa, Ondarruko neska bat eta ni elkartzen gara noizean behin. Herri ezberdinetan elkartzen gara eta elkarketa horietan bakoitzak bere esperientzia eta jakinduria ezberdinak trukatzeko ditugu gure artean.

Tindatzen ere aritzen zarete?

Naturatik jasotzen dugu behar duguna: intxaurren, sagarrondo zein pikondo hostoak, artemisa, tipula azalak, asunak, ... uste baino gai natural gehiago ditugu gure inguruan. Tinde naturalei mineral batzuk ere nahas dakieke eta kolore ezberdina ateratzen da. Mundu zoragarri bat dago teknika honen atzean.

Aurrera begira baduzu asmorik?

Garai txarrak dira hauek salmentarako, eta sortzea eta saltzea baino, nahiago dut jendeak ezagutzea egiten dudana. Prest nago bi edo hiru astelehenetan Mutrikuko zein inguruko jendea irakasteko eta bakoitzak bere lantxo bat egiten laguntzeko, eta debalde. Nik hemen ditudan tresnak erabili ahal izango dituzte nahi duten kapritxoak egiteko. Gonbidatu nahi ditut herritarrak irute (hilatura) eta ehungintza (tejeduria) lanbideak ezagutzeko eta ikasteko. Fieltroa lantzeko eta tinde naturalekin dintaketa

saioak egiteko. Eskoletan ere ez nuke arazorik izango honetan jarduteko, eskulan tailerren batean. Ibilia naiz eta ez zenuke sinistuko ikasleak nola murgiltzen diren bastidoretan eta zela konzentratzen diren, eta ausartenean zein gauza politak egiten dituzten. Sormena martxan jartzeko lanketa ezin hobea dela uste dut. Jakin badakit, Europa Erdialdean ehungintza ere erabiltzen dela eskoletako plastika orduetan.

Zure egitasmo honek beste helburu bat ere badu, ala?

Bai. Jendea erakutsi nahiko nioke gauza bakoitzak eta kasu honetan gure eskuetatik ateratzen denak baduela bere balioa. Jertse bat edo beste edozer erosten dugunean ez diogu baliorik ematen, zenbat ordutako lana eduki duen, zein izan den prozesua... eta zenbat eta gutxiago ordaindu hobe, eta ez luke hala izan behar, lana gutxiesten ari gara-eta. Gauzen balioaren baloreaz jabetzea nahiko nuke, eta hori norbere eskuekin egindako gauzei konturatzen gara.

Mutrikun talde bat sortuko balitz zoragarria izango litzatekela dio Carmenek eta desiratzen dago jendearekin bere jakinduria partekatze. Bere telefonoa ere eman digu berarekin harremanetan jarri nahi duenarentzat: 616 794 315

SUKALDEKO ALTZARIAK
EBANIZTERIA

OKILA AROZTEGIA S.L.

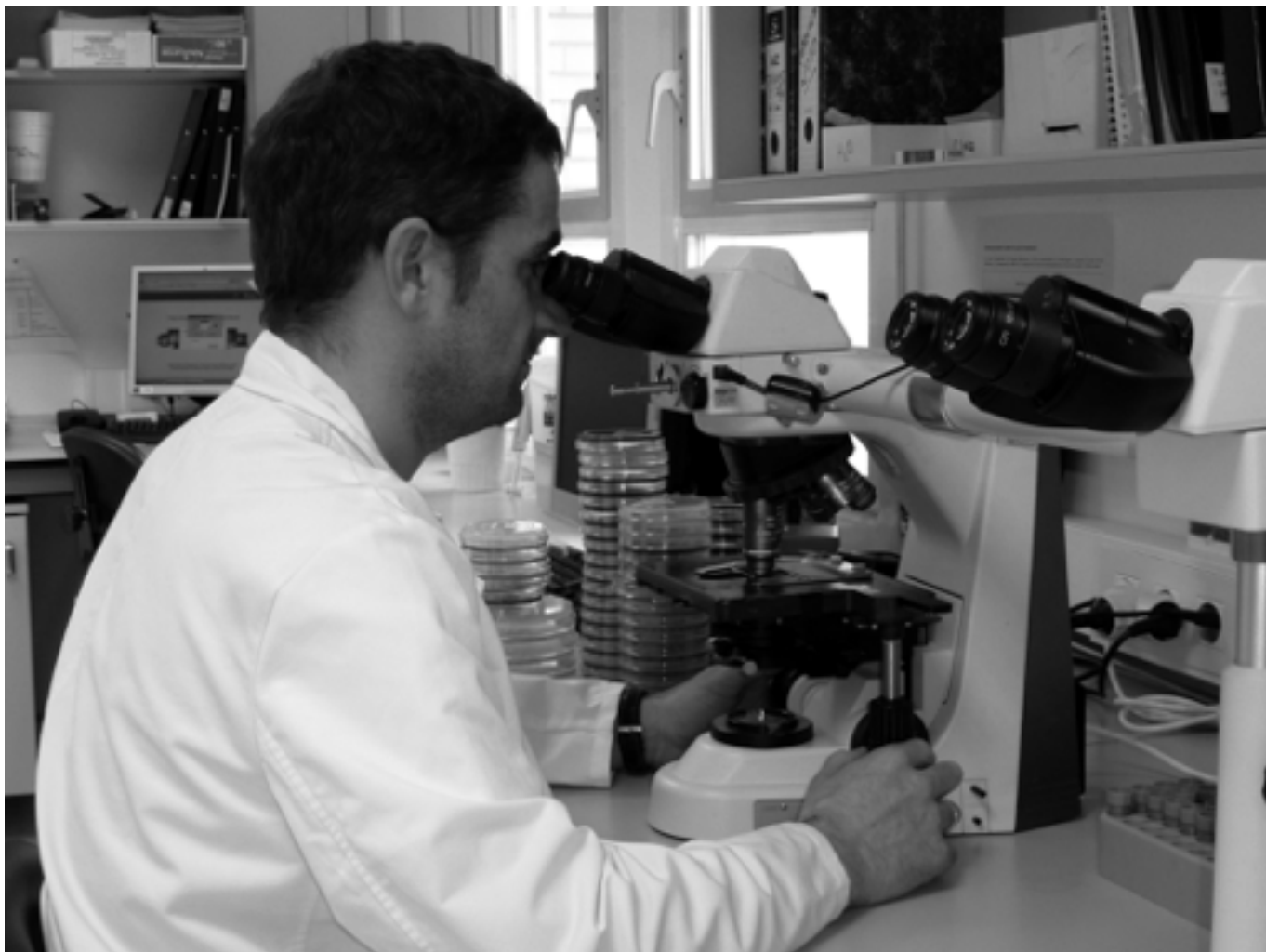
Txirritxa - Mutriku

Tel. 943 60 40 18 - Faxe: 943 60 31 03

**KALBAIXO
JATETXEA**

TELEFONOAK:
943 60 32 56
943 60 30 16
MUTRIKU

XABIER BERISTAIN

mikrobiologo eta parasitologoa

Medikuntza lizentzia, barne mediku egoiliarra (MIR), espezializazioa... Urte luzeetan, eten gabe, saiatu behar izan du Iruñeko Nafarroako Ospitale Konplexuko laborategira iristeko, eta egun, izakiok pairatzen ditugun izaki nanoen aurka ari da egunero tratamendurik egokiena bilatzen.

Noiz eta zergatik erabaki zenuen medikuntza ikastea?

Ezin dut esan umetatik sentitu nuenik medikuntzarako bokazio edo zaletasun berezirik. Bizitzan zehar erabakiak hartzen joan behar gara. Ikasketetan lehengoz zientzia arloa aukeratu nuen bezala, ondoren, unea iritsi zenean, neuzkan aukeren artean gustukoena aukeratu nuen, hau da, medikuntza. Hala, Leioako fakultatean hasi nintzen medikuntza ikasten,

eta lehen hiru urteak han bete nituen. Ondorengo beste hiru urteak ospitaleko praktikekin batera egin behar izaten dira, eta Donostiako ospitalea aukeratu ahal izan nuen. Han atera nuen mediku lizentzia 1995ean.

Nolakoa izan zen ikasle denbora hori? Izaten al ziren ostegun “xelebre” horiek?

Algortan bizi izan nituen gurasoen babesetik kanpoko lehen hiru urte haiek eta ondorengoak Donostian. Dena zen berria ikasleen arteko bizitza hartan, eta gaztetasuna borborka; hala ere, arduraz jokatu nuen beti, ez naiz oso ganberroa izan. Hiru anaiok ginen estudiantzen ari ginenak, eta jabedun nintzen gure etxean horrek suposatzen zuen karga ekonomikoaz; beraz ezin nuen alperrik denbora galtzen ibili. Guraso eta etxeok egindako ahalegina eskertzekoa da.

Mediku lizentzia atera ondoren ez zenuen zure ikasketak hor bukatu. Nola jarraitu zenuen?

Oviedora joan nintzen MIR azterketarako prestatzen zuten akademia batera, eta, han urte bat igaro nuen. Ondoren, orduko ordezkari gizarte-zerbitzu kontuak tarte, etxera etorri behar izan nuen obligazioak Ondarroan betetzera. Oposaketak etxean prestatuta atera nuen plaza 1997an.

Oposaketa hartan hamabost bat mila lagun aurkeztu ginen hiru mila pasa plazetara. Arestian esan

bezala, aukeren arabera doa bizitza eta Mikrobiologia eta Parasitologia plaza hautatu nuen nahiz eta ez zen espezialitaterik gustokoa. Hurrengo lau urtetan Donostia Ospitalean espezialista titulua atera nuen. Egun, ez naiz damutzen orduan hartutako erabakiarekin.

Hurrengo urteak, askori gertatzen zaigun bezala, hor ibili nintzen batetik bestera ahal nituen lanetan. 2005ean lortu nuen lana gaur nagoen ospitalean: Iruñeko Bideko Amaren Ospitalean (gaur egun Nafarroako Ospitale Konplexua dena).

Mikrobiologia eta Parasitologian espezializatua. Zein da zure lana?

Infekzioei izena eta tratamendua jartzen diegu. Gai-xoen odola edo gorputz atal bateko laginak ekartzen dizkigute guri. Baserritarren antzera erein egiten ditugu lagin horiek eta hazten direnean izenez identifikatu ondoren, antibiotikoekin erasotzen diegu gaixoa tratatzeko zein den egokiena erabakitzeko.

Parasitoak aurkitzea da bestea. Asko oso ezagunak ditugu, eta baita euren eragina ere. Baina, gaur egun jendeak gero eta gehiago bidaiatzen du eta maizago aurkitzen gara ohikoak ez ditugun parasitoekin: malaria dugu ezagunenetakoa bat. Horiek ere identifikatu eta tratamendu egokia aholkatzea da gure lana.

Birusak ere ikertzen ditugu. Adibidez, gripearen birusa urtero aldatuz doa eta guk aldaketa horiei izena jartzen diegu. Munduan zehar laborategi askok egindako lan honi esker Munduko Osasun Erakundeak urtero gripearen birusaren txertoa aldatu egiten du, dabilzan birus mota ezberdinei egokitzeko.

Bi hitzetan esateko, birus, baktería eta parasitoen aurkako lana da gurea. Izaki nano hauek sortutako gaixotasunak diagnostikatu eta tratamendu egokiena zein izan daitekeen gomendatzen dugu.

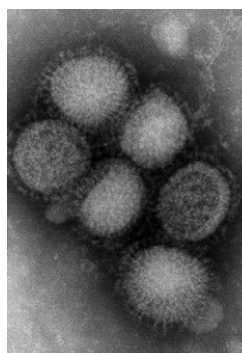
Egiten al duzue inbestigazio lanik?

Beti egiten da apur bat eguneroko lanak horretara bideratzen zaituelako, baina ez dago unitaterik horretara dedikazio maila altuan jarduten duenik Donostian ezagutu nuen bezala. Ari gara zerbait lortu nahian abian dauden proiektu batzuk medio.

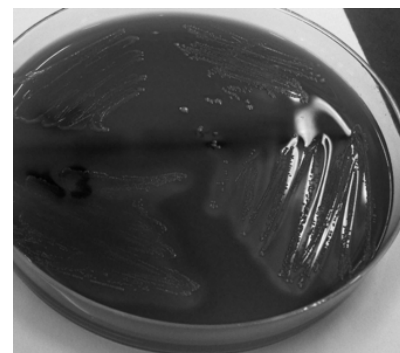
Gaurkoz, batez ere asistentzia kargara gaude zuzen-duak.

Bizitza ez da lana soilik izaten, zein zaletasun dituzu?

Egia esan, ez dut denbora gehiegirik nire zaletasunak praktikatzeko. Lan orduetaz kanpo, errepidean pasatzen ditut pare bat ordu eta erdi egunero. Guardiak ere egiten ditugu ospitalean. Beraz, etxeratzean familia, emaztea eta zazpi eta hiru urteko semeak, dira nire zaletasun haundienak. Hala ere, beti izan naiz kirolzalea eta neure akzioak egiten ditut.

Gripearen bitusa

Streptococcus pyogenes

Gaztetan, aitaren eraginez, zesta hartu nuen eskuetan, eta hor aritu nintzen frontisa apurtu nahian. Afizionatu mailan Gipuzkoako txapelketa bat irabaztera ere iritsi nintzen, baina unibertsitate ikasketei heltzean albora utzi nuen. Orain gutxi jantzi dut azkenengoz zesta eskuan, semea, bere kabuz, frontoian hasi baita, eta frontoira laguntzen baitiot. Ordu erdian saiatu nintzen, baina oraindik giharretako minak ditut. Dena den, oraindik beheko txapa eta goiko koltxoia-aren artean lakaina sartzeko gai naizela frogatu nuen.

Mendia da gehien gustatzen zaidan kirola, eta Piriñioak izan dira nire gustuko eremu. Gailur batzuk ditut eginak: ihazko udan Balaitous mendia igo genuen. Martxa luzeetan ere aritu izan naiz. Baina mendiak denbora asko eskatzen du eta, hori faltan, gorputzari eragin behar zaionez, korrika egiten saiatzen naiz. Nahiz eta korrika egitea ez dudan oso gustokoa, motibatze urtero helburu bat jartzen dut. Aurten berriro ere Behobia-Donostia laisterketa egiten saiatuko naiz.

Txistu eta silbotearekin ere ikusi izan zaitugu herrian...

Bai, Joakin Txikirekin ikasi nuen, eta, askotan ez bada ere, txistulari taldeak beharra duenean ahalegintzen naiz beraingana hurbiltzen. Baina ezin denetara heldu.

Nire bizipoza emaztea eta bi semeak dira eta beraiek dira nire lehentasuna, eta horretan saiatzen naiz.

“Erositxako” arkumia eta “erregalatutako” letxugak

Mutrikuko aspaldiko idatzizak irakurtzen baditxugu segitxuan konturatuko gera “norperarenak ez diranak hartzia” ez dala atzo goizeko kontua. Ez ba! Gure herrixan ere baziran ostutzeko ohitxueria zaukenak. Eta ez dirua edo balixo haundiko gauzak bakarrik, baitxa Mutrikuko baratzetako berdurak ere.

Konparaziotarako, 1794ko ilbeltzian Mª Ana de Larreak eta Teresa de Iramateguik alkatiaren aurrera agertu bihar izen zeuen, azak, porruak, artaburuak eta indiarak ostu zitxuelako. 1798ko zemendixan berriz, Julian de Juaritzik eta Mª Josefa de Larrañagak 35 laranja ostu zitxuen herriguneko laranja-arbola bate-tik; hortarako, harrizko horma altua igo izan bihar bazeuen ere...

Baina, atentzia eman didan beste lapurretatxo batekin egin det topo: 1807ko maiatzian Maria Vicenta de Churruca andriak salatu egin zoan Simon de Arpide gaztiak letxuga batzuk ostu ziozela kaleko baratzatik. Itxura danez, nahiko zabaldua zauan iñoren baratzatik berdurak-eta ostutzeko ohitxueria. Arpide, 21 urteko gaztia zan eta Mª Jesus de Astigarraga alargunaren etxian zauan apopillo. Auzixan irakurri leikenez, Astigarraga andriak aitortu zoan Asentsio egunian (1807-05-07) arkuma erdixa eruan zoala Simonek beurengo etxera, eta Mª Jesusen erraiñari (Polonia de Badiola, ‘Poloni’) eman ziola prestatzeko.

Beheko Plazan zauala –*en la Plazuela de la Yglesia Parroquial vieja*–, Simonek hiru laguni esan zixuen arkumia zaukela meixendatzeko eta bera apopillo zauan etxera juateko. Han juan ziran Simon bera, eta bere hiru lagun: Juaquin de Yriondo, Francisco Maria de Azcarraga eta Julian de Ajarrista. Etxian, majo jan zeuen lau lagunek. Arkumiarekin batera, letxuga batzuk ere jan zitxuen.

Ozpiña, Joaquinek –*Poloni*ren 9 urteko semiak edo Mª Jesusen billobak– erosi zoan, denda baten. Simonen hiru lagunek ozpiña eta olixua botata jan zeuen letxugia, estaiñuzko plater baten. Simonek itxuria, aparte jan zoan letxugia, olixua ez zakon gustatzen-eta.

Simon de Arpidek aitortzan, meixendaren berri eman zoan: *“merendaron en la havitación vaja [...] un quarto de cordero guisado y unas lechugas, que al mismo declarante le embió el día antes desde Eibar su thia Juana de Arpide”*. Orduan... arkuma erdixa ez, laurdena zan. Letxuga harek, Arpideren esanetan, bezperan ekarri ziozen Mª Jesus de Basterrechea izeneko neska batek, arratsaldeko zazpirak aldera, lanian zauala, *“estando travajando en su oficio de barrilero”*.

Baiña... Mª Jesus de Basterrecheari egun hartakuak azaltzeko ordua aillatu zakonian, esan zoan berak ez ziola ereman letxugarik Asentsio-egun bezperan. Gauzak hola, Arpide barrilleruak asmatutako gizurra agerixan geratu zan, eta berriz ere deklaratzera deitxu zeuenian egixa osua aitortu zoan: *“con motivo de haver muerto –‘matado’ ulertu bihar da– en casa de Don Julian de Churruca de orden de este un gato pensó el declarante hacerlo comer a sus compañeros como si fuese cordero; a cuio fin recojiendo dicho gato despellejó y dio para guisar a Polonia de Badiola, en cuia casa está de posada, diciendola hera cordero”*.

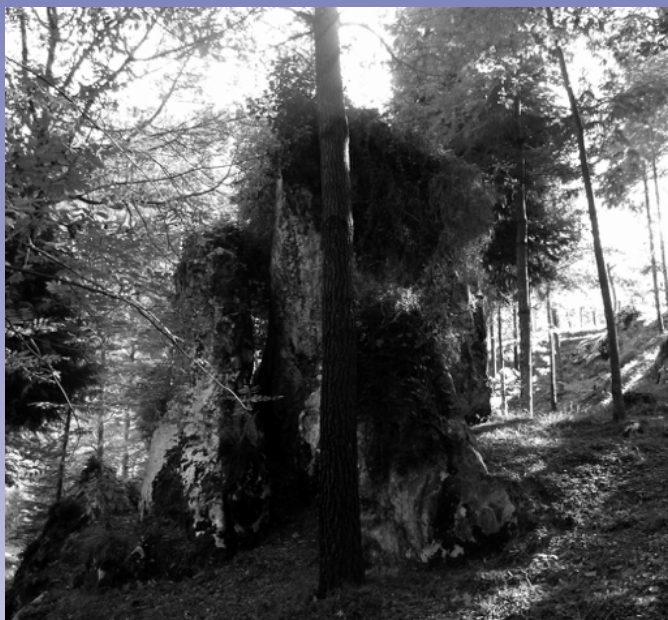
Arkumia esan eta katua izan? Ai ene! Eta hori gitxi balitz, lapurretia ere aitortu zoan: *“y para disimular dicho gato, quiso buscar el declarante unas lechugas, y por no haber podido conseguir de otro modo, el mismo declarante fue a la huerta de Dª Vicenta de Churruca a cosa de las diez horas de la noche del día seis del corriente y cojió unas cinco o seis lechugas, con las quales merendaron la tarde del citado día de la Ascensión el enunciado gato”*.

Udaletxeko kartzelan sartu zeuen Arpide lapurra, baiña laster soltatu zeuen. Gogoratu zixuen, handik aurrera ez egitxeko holakorik eta goiz etxeratzeko illuntzetan, *“se retire a la casa de su havitación a la hora de la queda, pena de ser castigado con todo rigor”*. Hori bai, lau peso ordaindu bihar izan zitxuan, *“se le condena en la multa de quatro pesos, impuesta a los que de noche van a robar huertas”*.

Erderaz *dar gato por liebre* esaten da; baiña erbixa edo konejua esan biharrian, arkumia zala esatia ere!! Orduko katuak, orainguen aldian, haundixaguak ziran, ala?

Josu Larrañaga Arrieta

Gure errota

Errota egon zen ingurua, Munuerrota

Kobaldeko iturrixa

Zelaieta errota

Olatz auzoan dago Zelaieta baserria, San Isidro ermitaren aurrean. Hobeto esanda ermita dago baserriaren aurrean, izan ere, baserria ermita baino askoz lehenagokoa da, XVI. mendekoa bai, gutxienez. Izena idazteko modua ia-ia ez da aldatu da urteetan: *Çelayeta* (1580, 1605, 1628), *Celayeta* (1600, 1646, 1828), *Zelayeta* (1797), *Celaieta* (1687, 1812), *Zelaieta*...

XVIII. mendean eraiki zuten baserriaren aurreko ermita. Ermita hori egiteko, Zelaieta baserriaren jabeak lur-sailak dohainik eman zituen. 1780. urtean inauguratu zen, garai hartan "San Frantzisko Xabier" izenez. Gero, XIX. mendean, San Isidro izatera pasatu zen.

Baserria eta ermita ezagunak dira, ez horrenbeste Zelaieta baserriaren lurretan egon zen errota.

1772ko Mutrikuko udal akta-liburuan irakur daitekeenez Jose de Ybarrak, Zelaieta baserriko jabeak, udal lurretatik zuhaitzak (egurrak) sal ziezazkiotela eskatu zuen Kobalde inguruan errota eraiki ahal izateko, "*para la fabrica del nuevo molino que intenta erigir en el paraxe de Cobaalde en Olas*". Ybarra, baserriaren jabea izateaz gain Mutrikuko errejidorea ere bazen.

1773. urterako errota eraikita zegoen, jabea Jose de Ybarra eta Maria Josefa de Elorza andre-gizonak ziren. Mutrikuko eliz kabildoari eskatutako maillegu batean 1.100 erreale, Zelaieta baserriarekin batera hau hipotekatu zuten: *su molino y todas sus tierras montes y pertenecido que es enfiteutica sita y notoria en el valle de Olas*.

Horiek dira errotaren lehen aipamenak, dena dela ez dakigu noiz arte lan egin zuen errota horrek. Pentsatzen dugu, batez ere neguan ibiliko zela, udan bertako errekek ur gutxitxo izaten dute-eta.

Errota non egon zen zehatz-mehatz ez dakigun arren, oso argigarria da adin batetik gorakoek *Ubeko erreka*ren ondoko harkaitz handi batzuen inguruari esaten dioten izena, *Munuerrota*. Hain zuzen ere, horrela azal daiteke izen hori: 'errota egon zeneko *munua* edo *muinoa*'.

Ezaguna da Mutrikun, San Isidro ermitaren atzeko kobazuloa (Kobalde). Olazko bi erreken ura hartzen du, Olatzgoiko erreka bati eta Añorekakoa bestetik (Ubeko erreka ere esaten zaio azken horri). Olatzgoiko erreka azken zatitik gertu *Kobaldeko itxurrixa* dago, alberka modukoa da. Sasoi batean, etxeetan ura jarri aurretik, inguruko baserrietakoak bertara joaten ziren edateko ura hartzera. Bitxia gertatzen da iturri horretan harlanduzko harri handiak ikustea. Beharbada, desgertutako errotakoak izango dira.

Aita Barandiaranek idatzi zuen, Olatz bailarakoek esan ziotela Kobalden ezkututzen diren urak Sasio-lan irteten zirela. Beste hau ere esan zioten: behin kobazuloaren sarrera itxi egin zela (harriz eta egurrez) eta urak San Isidro ermitaraino iritsi zirela.

Zelaieta baserriko jabeak, 1927 urte inguruan esan zion Kobaldeko kobazuluan herensugea (*irensugia*) bizi zela beste garai batean; errotatik gertu, beraz.

Javi Castro eta Josu Larrañaga

MUTRIKUKO ARTE LAGUNAK

Zabieleko arte lagunen tailerrera sartu garenean emakume-gizon helduez beteta aurkitu dugu, bakoitza bere tripodean jarritako koadroaren aurrean. Sarreran mural handi bat dute, bale bat bere kumearekin arrainontzi baten baleude bezala, eta hiru haur eurei begira. Lau partaide jarri dira gurekin solasean euren nondik norakoen berri jakin nahi dugula adierazi diegunean.

Zer da edo zer asmo duzue hor sarreran duzun mural horrekin?

lazko proiektuen barnean genuen mural hau. Udalean aurkeztu genuen proiektua Atxukale barneko hormak apaintzeko asmoz, eta ondo iruditu zitzairen. Atzeratu egin zaigu ezartzeko eguna, baina inauteriak igaro ondoren espero dugu jartzea. Erdiko horman ezarriko da, eta alboetakoak testuz hornitzeko asmoz gaude, oraindik zeintzuk izango diren erabakirik hartu ez badugu ere.

Urteak darama abian Mutrikuko Arte Lagunak, zein da gaurko egoera?

Gure lokalen barruan hiru aktibitate garrantzizko landu izan dira urte askotan: pintura, zur-taila eta zeramika. Betidanik, pinturak izan du eskaera handiena. Beste bi arloetan eskakizuna jaisten joan da; aurtan, adibidez, ez da inor ari zeramikan, eta bi lagunek jarduten dute zur-tailan. Pinturak, oster, gora egiten du eten: hogeita hamabost lagun gaude aurtan, eta espazioa ere murrizt gertatzen zaigu.

Autodidaktak al zarete guztiok, ala gidaritzaren bat duzue?

Bittor Arizmendik, urte askotan gure maisu izan zenak, utzi behar izan zigunetik, nola hala moldatu izan gara, bata besteari lagunduz. Batzuk urteak daramatzate, eta, pintzelak zein koloreak nahiko

maila onean menderatzen dituztenez, eurak izan dira erreferente eta laguntzaile, baina badira urte batzuk erabaki gurela maisu bat kontratatzea, eta horretan jarduten du Treku, pintore debarrak, astean bi eguntan pare bat ordu guri dedikatuz. Maila handiko pinto-rea da, eta oso gustura gaude berarekin, bai maisu bezala, zein pertsona bezala, gure arteko kide bat gehiago bihurtu da, helburuetan inplikatzearaino.

Helburuak aipatu dituzue, zeintzuk dira urte honetarako markatu dituzuenak?

Tailerrarekin ohiko martxan jarraitzea espero dugu. Zuzendaritza batzordeko kideak arduratzen dira arratsaldeko bostetan irekitzen, eta iluntzeko bederatzi-tan ixten. Bazkide bakoitzaren lanordua malgua da, nahi duenean sartu eta irten daiteke, betiere, ordutegi barnean.

Uztailean, urtero bezala, urtean zehar pintatutako koadroen erakusketa egingo dugu. Iaz 392 pertsona igaro ziren bertatik eta pozik gelditu ginen eurek eskaini zizkiguten animo eta goraipamenengatik.

Udalaren laguntzarekin, Magdalenetako jaietan, ohiko kaleko pintura lehiaketa antolatuko dugu. Espainiako herrialde ezberdinetatik etorritako kalitatezko pintoreak agertu zaizkigu azken urteetan, eta, euren bidez, beste lehiaketa eta pinturaren nondik norakoen berri izaten dugu. Zenbaitzuen lanen jarraipena egiteko aukera ere badugu internet bidez, eta edozein unetan eurekin harremanetan jartzeko aukera irekia dugu.

Bestalde, prest gaude herriko beste edozein talderekin kolaboratzeko era batean edo bestean. Iaz, adibidez, Caritasen aldeko erakusketa ireki zen parrokia atzean guk pintatutako koadroak salgai jarri. Ez genuen uste inork gure koadrorik erosiko zuenik, baina, bai, saldu ziren.

Dena den, badugu geure buruetan kezka bat. Herriak eskaintzen digu lokal hau gure erabilerarako, eta zorretan sentitzen gara herritarrekin. Zerbait itzuli beharrean aurkitzen gara, eta horren ildotik doa ares-tian aipatutako Atxukaleko ekintza hori. Hurrengorako errepide azpitik Plaza Txikia eta Jose M. Altzibar elkartzan dituen tuneleko paretak ditugu begiz jota, akuarium bateko tunel bat irudikatzen dugu bertan. Atxukalekoa bukatzean, proiektua udalari azaltzeko asmotan gara.

**JATETXEA
LANDETXEA**
apartamenduak
bezeroentzako
aparkalekua

**eguneroko
menua**

**berezitasuna
txerri txikia**
(enkaraguz erreta, edo frijitua)

www.pikua.es

Laranga auzoa · Mutriku · Tel. 629105733 · luis@pikua.es

Edari

biltegia

Inarrainraegi

Tel./faxa: 943603938 · Etxekoa: 943603893 · Sakelekoa: 609413306 · "Mendi azpi" · 20830 MUTRIKU

Irakaslea kontratatuta duzue, nola konpontzen zarete ekonomikoki?

Batetik, udalarengandik subentzioa jasotzen dugu, kultur taldeentzat ezarrita daukan ordenantzaren arabera, eta bestetik, autofinantzatze bidea dugu –bi heren inguru–, matrikularen dirua, gastuen ordainketak eta pintore ezagunek oparitutako koadroen zozketatik. Iaz oso harrera ona izan zuen zozketak, koadroak ere maila onekoak zirelako.

Eta noiz bihurtuko zarete zeuek irakasle?

Aspaldidanik dugu helburu bat. Ez gara maisuak, jakina; hala ere, uste dugu haurrei begira zerbait prestatu genezakeela. Ahalegin batzuk egin izan ditugu, baina haurren egutegia eta gurea konpontzea arazo tsu gertatu zaigu, eta ezin izan ditugu zailtasunak gainditu. Besteren batzuekin elkarlanean ea aurt-

goan zerbait lortzeko gai garen.

Giro ona nabari da zuen artean. Nola konpontzen zarete?

Ikusten duzuen bezala, bata bestearengandik oso hurbil gaude; nabaria da hori fisikoki, baina erlazio-natzeko leku berezia ere bada. Ordu asko igarotzen ditugu elkarrekin, eta, agian, mihiak pintzelak adina edo gehiago mugitzen dira gehienetan, eta, jakina, horrek barne hurbiltasuna dakar, eta, ondoren, giro ona. Gaurko gizarteak dituen hutsuneetakoak badira bakartasuna eta indibidualismoa, tailer hau horren aurkako garrantzizko terapia lekua da. Udalari aurkeztu diogun memorian esaldi hau sartzen dugu: “Lan intelektualak gizakia gizakomunitatetik kanporatzen du. Eskulanak, aldiz, beste gizakiengana eramaten du (...)”

Pol. ANTZOMENDI - Galdona bidea
MUTRIKU ☎ **943 60 31 86**

gorritxuautoak@hotmail.com

LEA-ARTIBAI

Hileta zerbitzuak - Beilatokia

MUTRIKU Tel.: 943 60 41 20

ONDARROA: Arta Bide, 24 - Tel.: 946 830 960
Mug: 659 879 268

OKELAR ANAIK BERTSOPAPER SARIKETA 2013

2.Saria Helduak: Azaroak 25

Egilea: Julian Albistur. Doinua: Habanera

“Azaroak 25” sei alez osaturiko bertso sortak, emakume askok jasaten duten indarkeriaren aurkako eta askatasunaren aldeko alegatoa izan nahi du. Ezberdinen arteko berdintasunean sinisten dudanez, nire pentsamoldearen arabera sortutako bertsoak dira, barru-barrutik idatziak. Nire belaunaldiko batzuek, agian, ez dute ulertuko, batez ere gizonezkoek, 63 urteko aitona izanda. Julian Albistur.

1. Matxismoan oinarrituz eguneroko jarduna gizon askoren jarrera sarritan ez da txukuna. Ohikoak bihurtu dira: hiltzea neska laguna, jipoitzea emaztea, bortxatzea ezaguna... «Azaroak 25, emakumeen eguna»; horri buruz hausnarketa da egin behar duguna; nirea egitean gaur pasa dut estuasuna: sarritan urratzen baita beraien askatasuna.

3. Mundua mundu denetik emakumea da ama eta horietako bat gure amatxo laztana; berdin zaigu kolorea: zuri, hori, beltzarana; gehienok miresten dugu gure sortzaile izana. Ezkontidea jotzea bada matxistaren lana, berdin drogak eraginda edo egonda edana, efektua pasatzean nahiz esan: «maite dut dama...»; hobe da ez barkatzea eta hautsi harremana.

5. Jakina denez Afrikan badaukate nahiko lana, halere eskubideei buruz bada zeresana: nesken mutilazioa da onartzen ez dudana, klitoria mozte horrek sortzen dietenez drama. Berdin zait herrialdea: Senegal, Ginea, Ghana... Zibilizaziorik ez da iritsi haiengana, mundura beltz jaiotzeak belztu arren panorama, nesken helburua ez da soilik izatea ama.

2. Hemengo emakumeek erakutsiz adorea, aldarrikapen modura dute euren kolorea: ikur bezala hartuta daukate lazo morea; gizonentzat arrunta da, beraientzat dotorea. Ez dut txiste merkerik nahi erabiliz umorea, inoiz ez baitut dastatu indarraren zaporea; askatasunaren alde, neu naiz honen autorea: bertsoak idazte hutsa bihurtu da ohorea.

4. Eskubide murriztuak dituzte leku askotan: Asian, Afrikan... gaizki, hobeto gaude Europan; halere albiste txarrak asko dira urteotan, indarkeria handitzen baitoa lurralde hontan. Ekialdetik ekarriaz esplotazio asmotan, gizonen zerbitzurako dira askoren ahotan: proxeneten menpe biziz behar baino gehiagotan, sexua gau eta egun; oso ordu gutxi lotan.

6. Sinesten dut generoen parekidetasunean, sinistu gizaki denok dugun duintasunean; sinesten dut emakume ororen askapenean; gorroto dut gizakia bortxatzailea denean. Beraz, ezin dut sinetsi gizonen eskumenean, inork eman gabe hartuz gaizki darabiltenean, ez dutelako jokatzeko zintzo, modu zuzenean, indarraren legedian oinarritzen direnean.

2. Saria Gaztetxoak: Bertsolaritza munduan aurrian

Egilea: Peru Ulazia
Doinua: Pello Joxepe

1
Bertsoak dira euskaldunontzat abesti mota onena.
Horrela uste ez dutenentzat beraintzako problema.
Batzuetan poza ematen digu eta besteetan pena.
Hauxe da bertsolari guztiok izaten dugun ahalmena.

2
Azkenian iritsi zaigula Okelar txapelketia.
Irabazteko asmotan gatoz ni ta nere abestia
Hori bai baina irabaztenbet itxulapiko betia...
Hala ere txo! Parte hartzia da hemen inportantia.

MUTRIKUKO
BERTSO-ESKOLA

San Balendin, Eros eta zaurgarritasunaren jokoa

Agian arraroa da nik proposatzen dudan galdera, baina aurrean dugun hilabeteaz hitz egiten asterakotan lagun taldekook konturatu ginen ez daukagula batere argi nondik datorren “San Balendin” eguna. Beti ikusi dugu kontsumismoa bultzatzeko jai modura baina, beste jai askok ere istorio bat dute atzean nahiz eta horrela bukatu. Hau al da San Balendinen kasua? Gainera, San Balendin ospatu eta Kupidoren irudia erabiltzen dugu... pertsona berdina al dira?

Hasteko, esan beharra daukagu haur-oihalaz marrazten dugun hegodun aingeru bihurriaz zerbait bagenekien ere, beharrezkoa izan dugula informazio gehiago bilatzea erantzun borobila emateko eta, hala ere, erantzun osagabea izango dugula ondokoa.

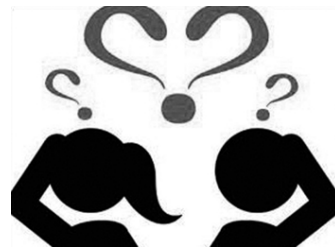
Egia da, beste hainbat jaiegunekin gertatu den bezala (bai bertoko jaiekin eta baita inportatuekin ere), otsailaren 14a kontsumoa bultzatzeko beste data batetan bihurtu zela, agian guk pentsa baino lehenago ere. Ordea, edozein Santuri esleitzen zaion beste edozein jaiegunek bezalaxe, otsailaren 14ak bere historia du.

K.O. III. mendean bizi zen santifikatutako Balendin, Klaudio enperadorearen agintaldian. Enperadore honek gazteen ezkontzak debekatu zituen, mutil gertari gazteak hobeagoak bai omen ziren, bere ustetan, ezkongai mantentzen ziren heinean. Eta hemen sartzen da Balendin istorioan.

Balendinek, maitemindutako gazteen arteko ezkontza sekretuak burutzen zituen, enperadoreak honen berri izan zuen arte. Azkenean, otsailaren 14an hiltzera kondenatu zuten eta, hortik, maiteminduta dauden bikoteei dedikatutako eguna hauxe izatea.

Bestetik, Cupido edo, greziar kulturako jainkora joz, Eros dugu. Ez dakigu noiz erabili zen lehenengoz ohikoa dugun irudi hau San Balendin egunean, ezta logika gehiegirik duen politeismo greziar eta erromatarreko jainko bat jatorri kristauko jaiegun batean erabiltzeak, ordea, bere inguruko aurkezpen bat egitea zilegi deritzogu.

Kristautasuna indartu baino zerbait lehenago jada maitasun “mota” desberdinez hitz egiten hasi ziren antzinako erromatar gizartean: alde batetik, familia

Hezkuntza

eta lagunarteko maitasuna zegoen, maitasun purua eta “arriskurik” gabea; bestetik, hedonismoarekin zerikusi handiagoa zuen bikote maitasuna zegoen. Ordea, hau ez zen beti horrela ikusi. Eros, Poros eta Peniaren semea dugu. Alegia, oparotasunaren eta gabeziaren semea. Eros desira da, eta ez edozein desira gainera, baizik eta sexuak izatearren, hau da, garen emakume eta gizonezkoak izatearren, ditugun desira multzoa. Eta hauxe bera zen balore modura aurkezten zen maitasuna; maitasunaren dikotomian sartu gabe eta bestelako testuinguruetan sortzen ziren sentimenduak beste era batetara ulertuz.

Kupidoren karikaturak ondo islatzen duen bezala, desira apetatsua da oso. Ezin dezakegu desiren gainera kontrolik ezarri, ezta gudan suposatzen duten bultzada moduko indar horri muzin egin. Nork ez du inoiz sentitu patuaren bihurrikeri bat zela norbere desira pertsona konkretu “horrengana” bideratzea? Gugandik urruti dugun errengana, gorroto genuela uste genuen errengana edota gertuegi eta familiarregi dugunarengana...

Erosek kitzikagarria, zirraragarria eta dibertigarria den desira islatzen du. Honetaz gain, elkarrekikotasunean oinarritutako besteenganako erakarpen, gerturatze eta topaketaz hitz egiten digu kontzeptu honek; lagunarteko eta bikote eremuko maitasunak bat eginik. Izan ere, erotikan ez dago baliagarria sueta daitekeen prentsa txarrik eta horretarako maitaleek bai eskaini eta bai jasotzea beharrezko dute.

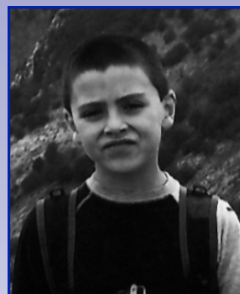
Desirak, ondorioz, proposamenen mundura garamatza, non intsinnatzea eta seduzitzea diren desira duguna lortzeko biderik aproposenak. Inposaketa, engainu maltzur eta interes berekoiak guztiz at daude, beraz. Bestearen desira lortzeko abenturan, gure korazak alde batetara bota eta gizaki zaurgarri eta erakargarri gisa jokatzeko aukera dugu. Hauxe da maitasunaren abentura, eta egunero honetan murgiltzera gonbidatzen zaituztegu, San Balendin izan edo ez izan.

Edozein zalantza argitzeko:
ixasexualitateskola@gmail.com

EKAIN
Zorionak eta matxo handi-handi bat otsailaren 28an zeure eguna izango dalako eta mexendia preparama amona Juanitarentzat.

ALLUITZ
Matxo goxogoxuak otsailaren 15ean zure eguna izan zala-ko amona Juanitaren izenian.

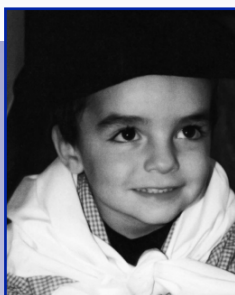
IXONE
Zorionak gure etxeko printzesarri otsailaren 10ean 9 urte bete dituelako. Marrubizko muxuak guraso, osaba eta aiton-amonen izenian.

INIGO
Zorionak eta txokolatzeko muxuak martxoaren 11an 3 urte beteko dituzulako. Aitxixe, amama eta osabaren izenian.

AMAIA
Zorionak, otsailaren 14ean 10 urte bete dituzulako. Muxu erraldoi pilla bat etxeko danon partez.

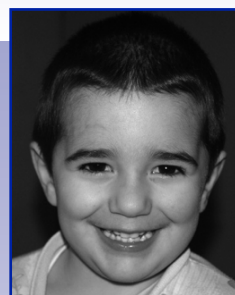
AMETS
Zorionak etxeko txipriztinari otsailaren 4an 3 urte bete zituelako. Txokolatzeko muxuak Mutriko osaben eta atxona eta amonaren izenian.

HORACIO
Zorionak Mutriko zine aktore onenari otsailaren 17an 81 urte bete dituelako. Bere lagunak prest daude meriendatzeko.

MAIALEN
Zorionak Maialen, bi zifratara iritxi zea ta!! Ondo ondo pasa zure urtebetetze eguna. Zorionak eta muxu pila pila famili guztia partez.

LUAR
Mila muxu gure etxeko haundiari otsailaren 25ean, bere hirugarren urtebetetzean, ama, aita eta bereziki Ganixen partez.

ENAITZ
Otsailaren 8an hiru urte bete dituzulako zorionak eta txokolatzeko muxuak, bereziki Naroaren partez.

MADDI
Muxu potoloak gure txipriztinari etxeko danon izenian.

EDURNE
Irrifar potolo bat margotuko al diogu laino beltzari? Zorionak

AMONA
Zorionak amona! Segi holakotxe guapa eta ondo pasa. Muxuak.

LUR eta LOLI
Zorionak gure bost urteko sorginari eta bere laguntzaileari etxeko danon izenian.

txirritxa.com

SAR ZAITEZ GURE WEB ORRIAN ETA AURKI EZAZU PROMOZIO BEREZIAK!

Tel. 946 832 600

Gardotza Industrildea, 3 > 48710 Berriatua > Bizkaia

JARRI-TOKI
Jatetxea

- Eguneko menua eta karta
- Familia giroko bazkariak
- Enpresa bazkariak
- Ezkontza, bataio, Jaunartze...

Tel. 943 60 32 39 MUTRIKU

BURUMENDI F.T. 1968-69

Zutik ezkerretik hasita: Uribe, Txoperena, J.M. Pagoaga "Busto"(+), Estanis Urreisti "Olabarro", Miguel Usandizaga, Carlos Maneiro (+), eta Jenaro Zelaia "Axal" entrenatzailea.

Kukulumutxu: Juan M. Belaustegi "Moska", Jesus M. Agirregomezkorta "Txartxa", Damian Usandizaga, Joakin Ituarte "Paxio" eta Enrike Arreitunandia.

(Begoña Urreisti "Txato" k utzitako argazkia)

hitza

*herriaren informazioa
herriaren hizkuntzan
herriaren zerbitzuan*

Zure establezimenduaren berri
mutrikuar guztiei emateko...

KALAPUTXI

Luardo etxea, behea · Barrenkale, 12 · Tel. 635748393
kalaputxi@topagunea.com

ANSORREGI

Oinetakoak

Erdiko kale, 9 - 943 60 33 42

Joseba Iñaki Eleizgarai
masajista eta osteopatia

Tel: 630 788 059 - Konte kalea 22, Mutriku

ZAINTZAKO BOTIKAK**OTSAILA: Gaueko 10ak arte**

17tik 20ra Zalduegi
 21etik 23ra Burgoa
 (zapatu goizian Apraiz)
 24tik 27ra Otxagabia
 28 Apraiz

MARTXOA: Gaueko 10ak arte

1 eta 2 Apraiz
 3tik 6ra Burgoa
 7tik 9ra Zalduegi
 (zapatu goizian Otxagabia)
 10etik 13ra Apraiz
 14tik 16ra Otxagabia
 17tik 20ra Zalduegi
 21etik 23ra Burgoa
 (zapatu goizian Apraiz)
 24tik 27era Otxagabia
 28tik 30era Apraiz
 31 Burgoa

**Gaueko 10etatik
 aurrera
 ELGOIBARREN**
 ikus 4. orrialdea

**Otsailak 28, martxoak 1 eta 2
 Iñauteriak**

**Martxoaren 8an
 Goizeko Izarra AT**

Martxoak 14, barixakua
One Minute for Conductors
 dokumentala Zabel Kultur
 Etxean, 22:00etan. Sarrera
 doan.

Martxoak 22, zapatua
 Kamara kontzertua
HIRUBI haize boskotea,
 20:00etan Komenduan.

GUTUN LEHIAKETA

1. Hirurogei urtetik gorako edozein mutrikua-rrek parte har dezake.
2. Gaia librea da.
3. Parte hartzaile bakoitzak nahi beste gutun aurkez ditzake, euskaraz zein gazteleraz. Bi orri gehienez eta orrialde bakar batetik idatzita.
4. Gutunak jatorrizkoak eta argitaragabeak izan beharko dute. Ezizen batez izendatuta. Egilearen datu zehatzik ezingo da eman. Gutun azal itxi baten barruan, egileak bere izen-abizenak eta harremanetarako telefonoa jarriko ditu. Kanpoan berriz ezizena.
5. Gutunak Anaiarte Biltokira eraman edo korreoz bidali daitezke helbide honetara:
 Anaiarte taberna
 Beheko plaza
 20830 Mutriku
6. Sariak honakoak izango dira:
 1go saria: 150 euro
 2. saria: 50 euro
 1go Bazkidea: 100 euro
7. Lanak jasotzeko azken eguna martxoaren 19a izango da.
8. Sari banaketa maiatzaren 1ean egingo da.
9. Gutunak antolakuntzaren esku geratuko dira.
10. Informazio gehiago Anaiarte tabernan.

ANIMATU ETA PARTE HARTU!

Aliprox

Zure marka

liderra den Talde baten babesarekin

*gure bezeroengandik
beti hurbil*

Euskal Herriko emakumeon mundu martxa
INDARKERIA SEXISTARI AURRE EGINEZ

GORA EMAKUMEON BORROKA!

IGORFLORES S.L.
ZELULOSA ISOLAMENDUAK

**ETXEA HEZETASUNETIK BABESTU
ETA BEROGAILUAN AURREZTU!**

1.100 € (inguru) + BEZ

Telf.: 616 05 64 05 – igorflores01@gmail.com